

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Проректор з наукової роботи
Запорізького національного університету
М. Васильчук
«03» березня 2021 р.

ВИТЯГ

з протоколу фахового семінару кафедри адміністративного та господарського права Запорізького національного університету від 25 лютого 2021 р. № 07

Присутні: д.ю.н., професор декан юридичного факультету Т.О. Коломоєць, д.ю.н, професор, професор кафедри адміністративного та господарського права Запорізького національного університету Є.В. Курінний, д.ю.н., доцент кафедри адміністративного та господарського права Запорізького національного університету А.А. Шарая, к.ю.н., доцент кафедри адміністративного та господарського права Запорізького національного університету І.В. Пелех, д.ю.н., доцент, професор кафедри конституційного та трудового права Запорізького національного університету Н.В. Галіцина, д.ю.н., професор, професор кафедри конституційного та трудового права Запорізького національного університету С.М. Кушнір, к.ю.н., доцент кафедри цивільного права Запорізького національного університету К.О. Алімов, к.ю.н., доцент, доцент кафедри адміністративного та господарського права Запорізького національного університету Л.В. Кузенко, д.ю.н., професор, провідний науковий співробітник відділу організації наукової діяльності та захисту прав інтелектуальної власності Національної академії внутрішніх справ Дрозд О.Ю., здобувач Пеший О.В.

Головуючий: д.ю.н., професор, завідувач кафедри адміністративного та господарського права Запорізького національного університету В.К. Колпаков;

Секретар: к.ю.н., доцент кафедри адміністративного та господарського права Запорізького національного університету Ш.Н. Гаджиєва.

ПОРЯДОК ДЕННИЙ: обговорення основних наукових результатів дисертації Пешого Олексія Валерійовича «Форми і методи діяльності Міністерства розвитку громад та територій України», що подана на здобуття наукового ступеня доктора філософії за спеціальністю 081 – «Право», для їх апробації та оцінки їх новизни, теоретичного та практичного значення.

СЛУХАЛИ: здобувача Пешого Олексія Валерійовича про результати виконаного наукового дослідження.

Здобувач стисло навів основні наукові положення та теоретичні висновки, що стосуються форм та методів діяльності Міністерства розвитку громад та територій України. У подальшому доповідач акцентував увагу присутніх на отриманих ним результатах аналізу адміністративно-правових засад реалізації форм та методів діяльності центральних органів публічної адміністрації в цілому та Міністерства розвитку громад та територій України зокрема. Після цього здобувач висвітлив міжнародні та європейські стандарти форм та методів діяльності центральних органів публічної адміністрації. У продовження було зосереджено увагу на проблемах реалізації форма та методів діяльності Міністерства розвитку громад та територій України. І, насамкінець, здобувачем запропоновано ключові напрями удосконалення адміністративно-правового забезпечення реалізації форм та методів діяльності Міністерства розвитку громад та територій України крізь призму зарубіжного та міжнародного досвіду.

Завершивши доповідь, здобувач відповів на **запитання учасників фахового семінару.**

Колпаков В.К., д.ю.н., професор: В межах підрозділу 1.2 Вами здійснена характеристика методологічних засад дослідження форм та методів діяльності Міністерства розвитку громад та територій України. Розкрийте більш детально які методи Вами було використано в ході проведеного дослідження.

Пеший О.В., здобувач: Дякую за запитання. Встановлено, що методологія дослідження будь-якого правового явища чи процесу повинна включати в себе увесь інструментарій наукового пізнання, адже правова матерія є складною формою організації суспільного життя, яка формується та розвивається під впливом політичних, економічних, соціальних, демографічних та навіть географічних факторів. Зокрема, форми та методи діяльності центральний органів публічної адміністрації регламентовані нормами чинного національного законодавства, які в свою чергу встановлюються вищим органом законодавчої влади, який формується політичними партіями та складається із представників різних соціальних та демографічних груп, представляє інтереси різних регіонів із своїм специфічним баченням розвитку суспільства та держави. Положення про конкретне міністерство затверджується постановою уряду, який є органом публічної адміністрації та представляє інтереси тієї політичної сили, яка отримала більшість місць у парламенті. Враховуючи вищевикладене, методологія дослідження форм та методів центрального органу публічної адміністрації повинна враховувати та включати елементи методології політичних, економічних та інших наук. Особливо це стосується форм та методів діяльності Міністерства розвитку громад та територій України, функціонування якого найбільше пов'язана із економічними та політичними процесами – адміністративно-територіальною реформою, реформою житлово-комунального господарства, розподілом бюджетних коштів між центром та регіонами та визначенням основних напрямів їх використання.

Таким чином, в процесі дослідження форм і методів діяльності Міністерства розвитку громад та територій України використано органічне поєднання філософських, загальнонаукових та спеціально-юридичних методів дослідження, серед яких особлива увага приділена законам діалектики, прийомам логічного методу, системному та структурно-функціональному методам, методам порівняльного правознавства, юридичної догматики та юридичного моделювання.

Кукурудз Р.О., к.ю.н., доцент: Які емпіричні дослідження стосовно предмета розгляду проводились Вами?

Пеший О.В., здобувач: Дякую за запитання. Емпіричною базою дисертації є дані, акумульовані Державною службою статистики України, результати соціологічних досліджень Центру Разумкова, а також правова публіцистика, довідкові видання тощо. Враховуючи специфіку теми дослідження, в процесі наукового пошуку не проводились самостійні соціологічні дослідження, проте були використані результати репрезентативних соціологічних опитувань, які проводились на території всієї України авторитетною організацією.

Кузенко Л.В., к.ю.н., доцент: В чому полягають особливості реалізації форм та методів діяльності Міністерства розвитку громад та територій України?

Пеший О.В., здобувач: Дякую за питання. Визначено, що особливості реалізації форм і методів діяльності Міністерства розвитку громад та територій України обумовлені сферою його компетенції та завданнями, які поставлені перед даним органом публічної адміністрації. Міністерство розвитку громад та територій України є головним органом у системі центральних органів виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну регіональну політику, державну політику у сфері розвитку місцевого самоврядування, територіальної організації влади та адміністративно-територіального устрою, державну житлову політику і політику у сфері благоустрою населених пунктів, державну політику у сфері житлово-комунального господарства, державну політику у сфері поводження з побутовими відходами, державну політику у сфері будівництва, містобудування, просторового планування територій та архітектури, державну політику у сфері технічного регулювання у будівництві, а також забезпечує формування державної політики у сфері архітектурно-будівельного контролю та нагляду, у сфері контролю житлово-комунального господарства та у сфері забезпечення енергетичної ефективності будівель. Враховуючи вищезазначене, суб'єкти владних повноважень Міністерства розвитку громад та територій України реалізують нормотворчу, правозастосовчу, організаційну, комунікаційну, інформаційну, контрольну та інші форми діяльності з діалектичним поєднанням імперативного та диспозитивного методів публічного управління.

Курінний Є.В. д.ю.н., професор: Які основні напрями удосконалення форм та методів діяльності Міністерства розвитку громад та територій України запропоновані в роботі?

Пеший О.В., здобувач: Дякую за запитання. Обґрунтовано, що до основних напрямів удосконалення форм та методів діяльності Міністерства розвитку громад та територій України віднесено: оновлення всіх чинних наказів Міністерства розвитку громад та територій України, приведення їх у відповідність до міжнародно-правових актів та чинних законів України, європейських стандартів документообігу з метою комплексного розвитку електронного урядування в рамках реалізації Угоди про асоціацію між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом, Європейським співтовариством з атомної енергії і їхніми державами-членами, з іншої сторони; прийняття наказу Міністерства розвитку громад та територій України щодо повного переходу на електронний документообіг з використанням технології цифрового підпису (без дублювання інформації на паперових носіях, що зумовить значну економію витратних матеріалів та людських ресурсів); запозичення та впровадження в національне законодавство та юридичну практику позитивного зарубіжного досвіду правового забезпечення форм та методів діяльності органів публічної адміністрації, зокрема, щодо посилення контролю публічної адміністрації за діяльністю органів місцевого самоврядування та удосконалення порядку реалізації принципу «належного урядування» в процесі адміністрування суспільних відносин у сфері розвитку місцевого самоврядування, архітектурно-будівельного контролю та управління житлово-комунальним господарством, підвищення якості надання адміністративних послуг шляхом їх автоматизації з використанням технології штучного інтелекту; забезпечення обов'язкового відеозапису і трансляції колегій та нарад Міністерства розвитку громад та територій України, місцевих органів виконавчої влади та сесій місцевих рад об'єднаних територіальних громад в мережі Інтернет та іншими засобами масової інформації із збереженням відповідних відео-файлів на окремому сервері та забезпеченням можливості їх перегляду у відкритому доступі протягом десяти років з моменту проведення; обов'язкове оприлюднення всіх прийнятих рішень Міністерства розвитку громад та територій України, місцевих органів виконавчої влади та органів місцевого самоврядування на офіційних веб-сторінках з детальним відображенням кожної сторінки прийнятого рішення та додатків з високою роздільною якістю зображення та збереженням відповідних фото-файлів у форматі pdf строком не менше десяти років на серверах міністерства з цілодобовим вільним доступом до їх скачування та перегляду (з прив'язкою до публічної кадастрової карти у сфері земельних відносин, розпорядження земельними ділянками державної та комунальної власності); організація обов'язкового регулярного (не рідше ніж раз на п'ять років) тестування співробітників Міністерства розвитку громад та територій України та його територіальних управлінь з метою визначення рівня знання національного законодавства та наявності навичок його застосування у практичній діяльності, а також морально-психологічних якостей та здібностей суб'єктів владних повноважень даного міністерства. Підкреслено, що наведений перелік напрямів удосконалення адміністративно-правового забезпечення реалізації форм та методів діяльності Міністерства розвитку громад та територій України не є

вичерпним та потребує конкретизації на рівні Юридичного департаменту міністерства.

ВИСТУПИЛИ: науковий керівник здобувача д.ю.н., проф. Дрозд О.Ю., а також д.ю.н., професор Курінний Є.В., д.ю.н., доцент. Шарая А.А., к.ю.н., доцент Кузенко Л.В.

Після відповідей на запитання учасників фахового семінару було озвучено **висновок наукового керівника доктора юридичних наук, професора Дрозда О.Ю.**, з оцінкою роботи здобувача у процесі підготовки дисертації та виконання індивідуального плану наукової роботи та індивідуального навчального плану.

Науковий керівник здобувача Дрозд О.Ю. вказав на те, що здобувач повною мірою опанував освітню складову освітньо-наукової програми підготовки доктора філософії. Освітня складова індивідуального плану роботи аспіранта виконувалась своєчасно та з досягненням високих результатів вивчення навчальних дисциплін. Як наслідок, Пеший О.В. здобув теоретичні знання, уміння, навички та інші компетентності, достатні для продукування нових ідей, розв'язання комплексних проблем у галузі професійної та дослідницько-інноваційної діяльності, достатньою мірою оволодів методологією наукової та педагогічної діяльності, що підтверджується проведенням ним власного наукового дослідження, результати якого мають наукову новизну, теоретичне та практичне значення. Неухильно дотримуючись високих стандартів академічної та професійної доброчесності, здобувачем опрацьовано значну кількість наукових, нормативно-правових та інших джерел, які стосуються теми дисертаційного дослідження.

Науковий керівник особливо відзначив наполегливість здобувача, його активність та цілеспрямованість. Здобувач яскраво та послідовно демонстрував прагнення до вироблення орієнтованих на практичне застосування в умовах сучасних реалій теоретичних концепцій та прикладних законодавчих рішень, підкріплених належним науковим обґрунтуванням. Зміст дисертації відображає здійснення здобувачем критичного переосмислення наявних та створення нових цілісних знань. У процесі підготовки дисертації та виконання індивідуального плану наукової роботи, дослухаючись до загальних настанов наукового керівника, здобувач виявив високий ступінь самостійності під час започаткування, планування, реалізації та коригування процесу наукового дослідження.

За результатом виконання дисертаційної роботи є всі підстави вважати, що наукова робота є однією із перших спроб наукового обґрунтування адміністративно-правового механізму реалізації форм та методів діяльності Міністерства розвитку громад та територій України. У роботі наведено положення, висновки та рекомендації, що характеризуються науковою новизною.

Зважаючи на вищевикладене, науковий керівник здобувача д.ю.н., проф. Дрозд О.Ю. вважає, що наукова кваліфікація Пешого О.В. відповідає вимогам,

що пред'являються до здобувача ступеня доктора філософії, а його дисертація «Форми і методи діяльності Міністерства розвитку громад та територій України» може бути рекомендована до прийняття до розгляду спеціалізованою вченою радою.

Долучившись до **обговорення основних наукових результатів** дисертації, к.ю.н, доцент, доцент кафедри адміністративного та господарського права Запорізького національного університету **Кузенко Л.В.** відзначила, що здобувачеві вдалося чітко виокремити фактори, які актуалізують виконання дисертаційного дослідження, присвяченого особливостям адміністративно-правового механізму реалізації форм та методів діяльності Міністерства розвитку громад та територій України. Попри те, що наразі зростає кількість досліджень, дотичних до адміністративно-правового регулювання публічного управління загалом, доповідач вказала, що проблематика, пов'язана із реалізацією форм та методів діяльності центральних органів публічної адміністрації, є такою, яка потребує свого опрацювання.

Висловлюючи свою позицію щодо наукового рівня дисертації, д.ю.н., професор, професор кафедри адміністративного та господарського права Запорізького національного університету **Є.В. Курінний** зазначив, що дисертаційна робота Пешего О.В. характеризується класичним академічним підходом до розгляду питань, винесених у якості розділів та підрозділів дисертації. Автор не просто погоджується із певними позиціями, він полемізує, критикує, наводить власні аргументи на підтвердження чи спростування тієї чи іншої позиції. Імпонує підхід та мотивування наведеної ним класифікації суб'єктів адміністративно-правових засобів реалізації форм та методів діяльності Міністерства розвитку громад та територій України.

Позитивними характеристиками наукового дослідження здобувача, що дістали схвальний відгук д.ю.н., доцента кафедри адміністративного та господарського права Запорізького національного університету **Шарої А.А.**, є належним чином здійснена структуризація дисертації, яка забезпечує послідовне якісне розкриття питань, актуальних для адміністративно-правового механізму реалізації форм та методів діяльності Міністерства розвитку громад та територій України. Здобувач системно підійшов до питання удосконалення адміністративно-правового забезпечення реалізації основних форм діяльності органів публічної адміністрації в цілому та Міністерства розвитку громад та територій України зокрема, які ним пропонується сприймати як сукупність передбачених чинним законодавством основних напрямів та видів діяльності міністерства: установчої, нормотворчої, правозастосовчої, інтерпретаційної, контрольно-наглядової, організаційної (адміністративно-господарська та організаційно-розпорядча діяльність), координаційної, комунікаційної, матеріально-технічної, інформаційної, виховної, надання адміністративних послуг, забезпечення здійснення соціального діалогу та визначення пріоритетних напрямів розвитку, а також наукової та міжнародної діяльності з метою забезпечення реалізації публічних інтересів українського суспільства та приватних інтересів громадян України. Крім того, позитивом дисертації є

7 опублікованих наукових праць, які оприлюднюють для широкого загалу результати наукового пошуку О.В. Пешего.

УХВАЛИЛИ:

1. Визнати, що результати дисертації Пешего Олексія Валерійовича «Форми і методи діяльності Міністерства розвитку громад та територій України», що подана на здобуття наукового ступеня доктора філософії за спеціальністю 081 – «Право» (галузь знань 08 «Право»), мають наукову новизну, теоретичне та практичне значення.

2. Рекомендувати рецензентам д.ю.н, професору Є.В. Курінному, д.ю.н., доценту А.А. Шарій під час проведення попередньої експертизи результатів дисертації Пешего Олексія Валерійовича «Форми і методи діяльності Міністерства розвитку громад та територій України», що подана на здобуття наукового ступеня доктора філософії за спеціальністю 081 – «Право» (галузь знань 08 «Право»), взяти до уваги підсумки цього фахового семінару.

Головуючий:

д.ю.н., професор,
завідувач кафедри
адміністративного та господарського права
Запорізького національного університету

В.К. Колпаков

Секретар:

к.ю.н., доцент кафедри
адміністративного та господарського права
Запорізького національного університету

Ш.Н. Гаджієва

ВИСНОВОК ПРО НАУКОВУ НОВИЗНУ, ТЕОРЕТИЧНЕ ТА ПРАКТИЧНЕ ЗНАЧЕННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ ДИСЕРТАЦІЇ
Пешего Олексія Валерійовича «Форми і методи діяльності
Міністерства розвитку громад та територій України», що подана на
здобуття наукового ступеня доктора філософії за спеціальністю 081 –
«Право» (галузь знань 08 «Право»)

Дисертація Пешего Олексія Валерійовича «Форми і методи діяльності Міністерства розвитку громад та територій України», що подана на здобуття наукового ступеня доктора філософії за спеціальністю 081 – «Право» (галузь знань 08 «Право») виконана в Науково-дослідному інституті публічного права. Тема дисертації затверджена на засіданні вченої ради Науково-дослідного інституту публічного права (протокол № 11 від 22 жовтня 2019 року).

Для підготовки висновку про наукову новизну, теоретичне та практичне значення результатів дисертації «Форми і методи діяльності Міністерства розвитку громад та територій України» Вченою радою Запорізького національного університету (протокол № 06 від 22 січня 2021 року) визначено, що попередня експертиза дисертації проводитиметься на базі юридичного факультету Запорізького національного університету та призначено двох рецензентів:

- 1) професора кафедри адміністративного та господарського права Запорізького національного університету, доктора юридичних наук, професора С.В. Курінного;
- 2) доцента кафедри адміністративного та господарського права Запорізького національного університету, доктора юридичних наук А.А. Шарую.

1. Ступінь актуальності теми дисертації

Здобувачем вмотивовано обґрунтовано актуальність та важливість наукового опрацювання питань, що є предметом його дослідження, висвітлюючи зв'язок теми дисертації із сучасними дослідженнями у відповідній галузі знань шляхом критичного аналізу з визначенням сутності наукової проблеми або завдання. Зокрема, здобувач звертає увагу на таке.

В Україні здійснюється масштабна реформа системи центральних органів виконавчої влади, яка обумовлена потребою трансформації апарату органів публічної адміністрації національної держави з метою подолання корупції, інформатизації публічних правовідносин та побудови реально партнерських відносин між громадянами та публічною адміністрацією. Зокрема, Міністерство регіонального розвитку, будівництва та житлово-комунального господарства України отримало нову назву – Міністерство розвитку громад та територій України. Проте, головною є концептуальна зміна форм та методів діяльності відповідного міністерства згідно із визначеними цілями та пріоритетами. Національний уряд оприлюднив Програму дій, яка визначає цілі та пріоритети діяльності протягом наступних п'яти років. Серед основних напрямів роботи

пріоритетним названо розвиток людського капіталу та економіки, євроінтеграцію, безпеку та рівень комфорту життя громадян.

Перед Міністерством розвитку громад та територій України поставлені наступні цілі: українці матимуть комфортне та доступне житло; українці отримують якісні комунальні послуги; українці зменшать втрати при споживанні тепла, гарячого водопостачання та інших енергетичних ресурсів в будинках; українці будуть відповідально поводитися із побутовими відходами та не засмічуватимуть навколишній життєвий простір; українці житимуть у комфортних містах та селах; українці матимуть реальну можливість впливати на організацію свого життєвого простору як мешканці спроможних громад; українці, що мешкають в «депресивних регіонах», матимуть достатні можливості для розвитку. Механізм досягнення поставлених цілей потребує належного наукового обґрунтування, визначення найоптимальніших правових способів (засобів) виконання поставлених перед публічною адміністрацією завдань, прогнозування можливих наслідків запланованих реформ та мінімізації негативного впливу на рівень соціальної захищеності населення, реалізації прав і свобод громадян.

Вищезазначене обумовило актуальність та необхідність проведення спеціального наукового дослідження форм і методів діяльності Міністерства розвитку громад та територій України з метою визначення шляхів їх удосконалення, внесення відповідних змін до чинного законодавства.

З метою вдосконалення основних форм та методів діяльності Міністерства розвитку громад та територій України важливо також вивчити відповідний зарубіжний досвід та визначити можливість і доцільність його запозичення й упровадження в національну юридичну практику.

У процесі дослідження дисертант послуговувався доробком вітчизняних та зарубіжних фахівців у галузі адміністративного права, державного управління та загальнотеоретичної юриспруденції, серед яких В. Авер'янов, О. Бандурка, М. Віхляєв, Н. Губерська, В. Доненко, С. Ківалов, Р. Калюжний, Т. Коломоєць, В. Колпаков, А. Комзюк, О. Кузьменко, В. Курило, О. Литвак, Д. Лук'янець, Д. Лученко, П. Лютіков, Р. Мельник, О. Миколенко, Н. Нижник, О. Онуфрієнко, Д. Приймаченко, П. Рабінович, С. Стеценко, В. Тильчик, М. Тищенко, А. Школик та інші.

Серед спеціалізованих досліджень даної тематики були використані роботи Н. Железняк «Правові та організаційні форми діяльності Міністерства юстиції України у здійсненні державної правової політики (теоретичні та практичні питання)», О. Предместнікова «Особливості організаційних і матеріально-технічних форм діяльності органів юстиції України», Д. Слинька «Форми здійснення правотворчого процесу в діяльності Міністерства внутрішніх справ України».

Стверджуючи про достатньо чималу кількість наукових праць, присвячених проблемам адміністративно-правового механізму реалізації форм та методів діяльності центральних органів публічної адміністрації, зазначимо, що досліджувані проблеми продовжують залишатись такими, що потребують комплексного опрацювання.

Здобувач правильно визначає зв'язок роботи з науковими програмами, планами, темами, грантами, вказує на те, що дослідження виконано відповідно до планів наукових досліджень Запорізького національного університету на 2014–2020 рр., комплексних наукових проєктів «Основні напрямки удосконалення законодавства України в умовах євроінтеграційних процесів» (номер державної реєстрації 0115U00710) і «Дослідження основних напрямків реформування законодавства України в контексті глобалізаційних процесів» (номер державної реєстрації 0111U008532). Дисертація знаходиться у руслі виконання Стратегії реформування державного управління України на період до 2021 р., затвердженої Розпорядженням Кабінету Міністрів України від 24 червня 2016 р. № 474-р (у редакції Розпорядження Кабінету Міністрів України від 18 грудня 2018 р. № 1102-р).

2. Наукова новизна, теоретичне та практичне значення результатів дисертації

Наукова новизна отриманих результатів дисертації «Форми і методи діяльності Міністерства розвитку громад та територій України», як зазначає здобувач та підтверджує зміст дисертації, забезпечується тим, що дисертація є першим комплексним дослідженням форм та методів діяльності Міністерства розвитку громад та територій України, у якому не лише розкрито особливості адміністративно-правового регулювання організації та діяльності Міністерства розвитку громад та територій України, а й наведено класифікацію конкретних адміністративно-правових засобів забезпечення реалізації форм та методів діяльності вказаного міністерства в контексті реформування системи органів публічної адміністрації України. У результаті здійсненого дослідження сформульовано низку положень і висновків, запропонованих особисто здобувачем, до найбільш значущих із яких належать такі:

уперше:

– сформульовано авторське визначення форм діяльності Міністерства розвитку громад та територій України як сукупності передбачених чинним законодавством основних напрямів та видів його діяльності: установчої, нормотворчої, правозастосовчої, інтерпретаційної, контрольно-наглядової, організаційної (адміністративно-господарська та організаційно-розпорядча діяльність), координаційної, комунікаційної, матеріально-технічної, інформаційної, виховної, надання адміністративних послуг, забезпечення здійснення соціального діалогу та визначення пріоритетних напрямів розвитку, а також наукової та міжнародної діяльності з метою забезпечення реалізації публічних інтересів українського суспільства та приватних інтересів громадян України;

– методи діяльності Міністерства розвитку громад та територій України визначені як поєднання способів та прийомів впливу суб'єктів владних повноважень органу публічної адміністрації на суспільні відносини за допомогою системи адміністративно-правових засобів деталізації та конкретизації національного законодавства з метою ефективної (підтвердженої

реальними результатами практичної роботи та високим рівнем довіри та поваги громадян) та оптимальної (здійсненої в найкоротші строки та з максимальною економією бюджетних коштів, а також із залученням коштів інвесторів) реалізації визначених в національному законодавстві функцій центрального органу виконавчої влади в сфері організації місцевого самоврядування, забезпечення регіонального розвитку, будівництва та житлово-комунального господарства України (задоволення публічних інтересів українського суспільства та держави, а також приватних інтересів громадян шляхом надання високоякісних адміністративних послуг);

– здійснено класифікацію адміністративно-правових засобів забезпечення реалізації форм та методів діяльності Міністерства розвитку громад та територій України за різними критеріями (за методом правового регулювання, за юридичною силою правових підстав застосування, залежно від суб'єкта застосування та кола суб'єктів, щодо яких вони застосовуються), що є основою для вдосконалення чинного національного законодавства та юридичної практики у сфері адміністративно-правового регулювання організації й діяльності Міністерства розвитку громад та територій України;

удосконалено:

– методологічні засади дослідження адміністративно-правового забезпечення реалізації форм та методів діяльності Міністерства розвитку громад та територій України в контексті реформування всієї системи органів публічної адміністрації щодо особливостей застосування законів діалектики (єдності та боротьби протилежностей, переходу кількісних змін у якісні та прийому «заперечення заперечення») та метафізики, принципів об'єктивності й історизму, загальнонаукових і спеціально-юридичних методів, серед яких ключову роль відведено методології порівняльного правознавства, методам юридичної догматики та юридичного моделювання;

– систему основних напрямів і способів реформування Міністерства розвитку громад та територій України, стрижнем якої повинна стати затверджена на рівні постанови Кабінету Міністрів України довгострокова Концепція розвитку місцевого самоврядування та територій в Україні (на період до 2050 року) та єдиний кодифікований акт місцевого самоврядування – Муніципальний кодекс України;

набули подальшого розвитку:

– узагальнення досвіду адміністративно-правового забезпечення реалізації форм та методів діяльності центральних органів виконавчої влади в зарубіжних країнах, серед яких особливу увагу приділено моделям організації й діяльності міністерств у США, Французькій Республіці, Республіці Польща, Республіці Болгарія, Державі Ізраїль, Федеративній Республіці Німеччина, правові системи яких найбільше наближені до національної правової системи та демонструють високий рівень організації й адміністративно-правового забезпечення діяльності центральних органів виконавчої влади;

– систематизація історіографії дослідження та правових засад форм та методів діяльності Міністерства розвитку громад та територій України яка

дозволила виявити загальнонаукову тенденцію щодо активізації досліджень форм та методів діяльності центральних органів виконавчої влади з метою формулювання конкретних пропозицій щодо вдосконалення чинного законодавства та обґрунтування необхідності прийняття Муніципального кодексу України.

Наукова обґрунтованість вищевикладених наукових положень, висновків і рекомендацій підтверджується їх раціональністю, логічною несуперечливістю, відповідністю основоположним принципам науки. Достатньою для вичерпного розуміння найбільш важливих аспектів питань, що охоплюються предметом дослідження, є нормативно-правова та наукова джерельна база.

Крім того, слід погодитись із тим, що достовірність отриманих наукових результатів забезпечується у роботі вдалими комплексним поєднанням філософських, загальнонаукових та спеціальних методів наукового пізнання, що сприяло забезпеченню достовірності та об'єктивності отримання нових знань. В процесі аналізу історіографії дослідження форм та методів діяльності Міністерства розвитку громад та територій України застосовано закони діалектики, прийоми логічного методу, системний метод, а також принцип історизму (підрозділ 1.1). Філософські методи діалектики та метафізики, системний метод і прийоми логічного методу застосовано для визначення методологічних засад дослідження форм та методів діяльності Міністерства розвитку громад та територій України (підрозділ 1.2). З метою характеристики основних форм діяльності Міністерства розвитку громад та територій України використано закони діалектики, прийоми логічного методу, системний і структурно-функціональний методи, прийоми соціологічного методу, метод юридичної статистики, а також метод юридичного моделювання (підрозділ 2.1). Для характеристики методів діяльності Міністерства розвитку громад та територій України застосовано системний та структурно-функціональний методи, метод юридичної догматики, а також прийоми юридичної логіки (підрозділ 2.2). Адміністративно-правові засоби реалізації форм та методів діяльності Міністерства розвитку громад та територій України досліджено за допомогою законів діалектики з дотриманням принципу об'єктивності, прийомів логічного методу, системного та структурно-функціонального методів, методів соціологічних досліджень і юридичної статистики, а також методів юридичної догматики та юридичного моделювання (підрозділ 2.3). Для дослідження досвіду адміністративно-правового забезпечення форм та методів діяльності центральних органів виконавчої влади в зарубіжних країнах використано прийоми логічного методу, системний метод і методологія порівняльного правознавства (підрозділ 3.1). Актуальні напрями вдосконалення системи адміністративно-правових засобів забезпечення реалізації форм та методів діяльності Міністерства розвитку громад та територій України визначено за допомогою законів діалектики, прийомів логічного методу, системного та структурно-функціонального методів, методів юридичної логіки і статистики, а також методу юридичного моделювання (підрозділ 3.2).

Дисертація написана грамотною українською мовою, стиль викладення матеріалу відповідає прийнятому в науковій літературі (точність, логічність, лаконічність, зрозумілість, зв'язаність, цілісність, завершеність).

3. Наукові публікації, у яких висвітлені основні наукові результати дисертації, та повнота опублікування результатів дисертації

Список публікацій здобувача за темою дисертації, в яких висвітлені основні наукові результати дисертації:

1. Пеший О.В. Методи діяльності міністерства розвитку громад і територій в контексті євроінтеграції. *Право і суспільство*. 2019. № 5. Ч. 2. С. 62–69.

2. Пеший О.В. Форми діяльності Міністерства розвитку громад і територій. *Прикарпатський юридичний вісник*. 2019. № 2. С. 42–47.

3. Пеший О.В. Актуальні напрями удосконалення форм діяльності міністерства розвитку громад та територій України. *KELM (Knowledge, Education, Law, Management)*. 2020. № 7(35). С. 198–206.

4. Пеший О.В. Зарубіжний досвід організації діяльності центральних та місцевих органів публічної адміністрації. *Юридичний науковий електронний журнал*. 2020. № 3. Т. 2. С. 226–234.

5. Пеший О.В. Принципи діяльності міністерства розвитку громад та територій України. *Теоретичні та практичні проблеми правового регулювання суспільних відносин* : матеріали міжнародної науково-практичної конференції, м. Харків, 17–18 січня 2020 р. Харків : ГО «Асоціація аспірантів-юристів», 2020. С. 59–62.

6. Пеший О.В. Правові засади діяльності міністерства розвитку громад та територій України. *Право як ефективний суспільний регулятор* : матеріали міжнародної науково-практичної конференції, м. Львів, 14–15 лютого 2020 р. Львів : Західноукраїнська організація «Центр правничих ініціатив», 2020. С. 91–95.

7. Пеший О.В. Актуальні питання діяльності міністерства розвитку громад та територій України. *Правова система України: сучасні тенденції та фактори розвитку* : матеріали міжнародної науково-практичної конференції, м. Запоріжжя, 27–28 березня 2020 р. Запоріжжя : Запорізька міська Громадська організація «Істина», 2020. С. 85–88.

Повнота опублікування результатів дисертації засвідчується таблицею 1.

Таблиця 1 – Повнота опублікування результатів дисертації

№	Наукова публікація здобувача		Підрозділи дисертації, що висвітлюються
	Назва	Видання	
Зарубіжні періодичні наукові видання			
1.	Актуальні напрями удосконалення форм діяльності міністерства розвитку громад та територій України	KELM (Knowledge, Education, Law, Management). 2020. № 7(35). С. 198–206.	п. 1.2 п. 3.2
Наукові фахові видання України			
2.	Методи діяльності міністерства розвитку громад і територій в контексті євроінтеграції	Право і суспільство. 2019. № 5. Ч. 2. С. 62–69.	п. 1.1 п. 2.2
3.	Форми діяльності Міністерства розвитку громад і територій.	Прикарпатський юридичний вісник. 2019. № 2. С. 42–47.	п. 2.1 п. 2.3
4.	Зарубіжний досвід організації діяльності центральних та місцевих органів публічної адміністрації	Юридичний науковий електронний журнал. 2020. № 3. Т. 2. С. 226–234.	п. 3.1 п. 3.2.

ВИСНОВОК

Ознайомившись із дисертацією Пешего Олексія Валерійовича «Форми і методи діяльності Міністерства розвитку громад та територій України» та науковими публікаціями, у яких висвітлені основні наукові результати дисертації, а також взявши до уваги підсумки фахового семінару, вважаємо, що:

1. Дисертація Пешего Олексія Валерійовича «Форми і методи діяльності Міністерства розвитку громад та територій України» є фундаментальним науковим дослідженням з актуальних питань, характеризується єдністю змісту, містить наукові результати, яким властива наукова новизна, теоретичне та практичне значення, а отже, свідчить про істотний особистий внесок здобувача у розвиток правової науки.

2. Дисертація Пешего Олексія Валерійовича «Форми і методи діяльності Міністерства розвитку громад та територій України» може бути рекомендована

до захисту на здобуття наукового ступеня доктора філософії за спеціальністю 081 – «Право» (галузь знань 08 «Право») у разовій спеціалізованій вченій раді.

Рецензент:

професор кафедри адміністративного та господарського права

**Запорізького національного університету,
доктор юридичних наук, професор**

Є.В. Курінний

Рецензент:

доцент кафедри

адміністративного та господарського права

**Запорізького національного університету,
доктор юридичних наук**

А.А. Шарая